

21.02.2021 : Een dag in de wereld, de wereld in één dag

NICO BOON /
ARSENAAL LAZARUS

De illusie van een samenhangend verhaal

Jasper Delva

Gezien op 22 februari 2022
Arsenaal Mechelen

Valt één dag in de wereld samen te vatten? Auteur en theatermaker Nico Boon gaat de uitdaging aan met de steun van de performers Eduardo Ripani en Oxana Sankova. De saxofoon van Hanne De Backer is de lijm die alles bij elkaar houdt. Het resultaat: een vaak speelse, soms meer ernstige voorstelling die een noodgedwongen selectieve, maar toch samenhangende blik werpt op 21 februari 2021. 21.02.2021. Een palindroomdatum inderdaad (of toch bijna). Ze ging wel in première op een echte palindroomdatum: 22.02.2022!

02 MAART 2022

Het scènebeeld van '21.02.2021: de wereld in één dag, één dag in de wereld' is, vergeleken met de kleurrijke kledij van Ripani, erg sober. De wanden bestaan uit doeken met een print van geplooid papier met een vaalbruine kleur. De vloer daarentegen is hagelwit, met rechts een veldje kiezels. Het enige andere decorstuk is een eenzame stoel. Alle aandacht gaat echter naar de bellenblaasmachine rechts van het podium die de voorste rijen van de zaal geregeld bestookt met kleine en vaak heel grote bellen. Het zorgt voor hilariteit in de zaal, want wie vooraan zit moet uitkijken voor het zeepsop van de uiteenspattende bellen.

De voorstelling is al bezig als ik de zaal betreed. De performers verwelkomen het publiek enthousiast. Onverhoeds volgt dan een dienstmededeling: Die ochtend testte Katja Dreyer, de vierde performer, positief op covid-19. Het gezelschap besloot om de voorstelling, die vorig jaar al in première had moeten gaan, toch te spelen. De tekst van Dreyer werd dus in alle haast herverdeeld over de overgebleven spelers. Achteraf vertelt dramaturge Roos Euwe me dat dit het spel op een goede manier onder spanning bracht. Het maakt je toch benieuwd naar het maakproces van de voorstelling. Hoe verhielden de spelers zich onderling en hoe persoonlijk was hun tekstbijdrage? Hoe sterk lag alles vast? Het maakt deze première extra spannend: Zal het lukken zonder Dreyer? Onzekerheid – of eerder: opwindend – troef. Of hoe een positief corona-geval voor een keer niet zomaar een negatief effect sorteert.

Boon trapt af met een verhaal over Percy, de Mars-robot die als eerste selfies en een tweet '#home' naar de wereld stuurde. Daarna neemt Sankova het woord. Samen met Boon en Ripani legt ze, in het Engels overigens, de opzet van de voorstelling uit. Ze willen een portret schetsen van één dag in de wereld, meer bepaald 21 februari 2021. Die dag werd gekozen omdat het (bijna) een palindroom is: of je ze van links naar rechts of omgekeerd leest, steeds zie je (bijna) dezelfde datum. Informatie over die dag haalden ze uit 132 kranten uit alle hoeken van de wereld. Ook dat getal is bijzonder: het correspondeert met het aantal nationaliteiten dat de stad Mechelen rijk is. Nico Boon laat zich zo, net als in 'Komt Op|Gaaf Af' (2019), weer sterk leiden door het toeval.

Informatie over die dag haalden ze uit 132 kranten.

Dan verschijnt 'SONG 1' op de achterwand van de speelvloer. Vanaf nu bestoken de spelers ons niet langer met zeepbellen maar met opvallende nieuwfeitjes

'a 1-year-old child dies after drinking soup with sulphur during a religious ceremony'

'2 people try to spend the rest of their lives chained together by the wrist'

'a 3-year-old dog called barney falls from the 2nd floor of a building, hits a car and then walks away'

Het gaat maar verder:

'masks may still be here in 22', says the famous epidemiologist'

'the prime minister issues communication no. 23'

Wie goed oplet, merkt dat deze nieuwsfeiten volgens nummers geordend zijn, tot en met nummer 61. Die nummers zijn het middel dat de performers toepassen om het overstelpende nieuwsaanbod te structureren. Mogelijk is dat niet de enige sleutel want ook (blauwe) honden en de corona-pandemie – wie had dat gedacht? – zijn een terugkerend 'thema'.

Toch is dit meer dan een droog lijstje 'noemenswaardige' gebeurtenissen. Niet alleen vullen de spelers elkaar gevat aan, ze richten zich ook regelmatig tot direct tot het publiek, dat daarop vaak met een bulderlach antwoordt. De performers laten het zich welgevallen en wachten precies lang genoeg om hun bombardement van nieuwsfeiten verder te zetten. Boon en zijn gezelschap lijken zo bewust te kiezen voor een speelse, ongedwongen presentatie, en boeken daar succes mee, al gaat dat ook ten van de serieuze en intrieste nieuwsmomenten van de voorstelling. Zo volgt er af en toe zelfs een lach die wat misplaatst voelt.

Al bij al weten Boon en compagnie het broze evenwicht tussen luchtig en serieus doorheen de voorstelling goed aan te houden. Dat komt vooral door de vierde 'speler' op de vloer. Hanne De Backer zegt nauwelijks enkele woorden maar haar vaak atypische spel op de baritonsaxofoon bepaalt het ritme en de toon van de voorstelling. Of ze nu een indrukwekkende solo brengt waarna ze helemaal buiten adem op een stoel gaat zitten of simpelweg wat rondloopt en tegelijk gekke geluidjes voortbrengt door op het riet van haar saxofoon te tokkelen met een vinger die al snel helemaal rood ziet van de inspanning, de muzikale intermezzo's zorgen ervoor dat de juiste sfeer de zaal vult. Haar muzikale bijdrage biedt zo de opening aan de performers om het komende stuk in de juiste toonaard aan te zetten.

Een mooi voorbeeld van deze uitgekende partituur vind je op het einde van de voorstelling. Na een drukke, hectische quiz onder leiding van Boon en Ripani over enkele nieuwsitems, overigens al uitstekend van suspense voorzien door De Backer, slaagt laatstgenoemde er opnieuw voortreffelijk in om de opgefokte sfeer tot rust te brengen met haar muziek. Dat maakt de ruimte vrij voor Sankova's prachtige, erg poëtische monoloog in het Russisch en Engels over Percy, de Mars-robot, die onze aardbol overschouwt. Het brengt de voorstelling terug naar zijn beginpunt.

Net als Percy laat '21.02.2021: De wereld in één dag, één dag in de wereld' ons toe om met een zekere afstand te kijken naar de gebeurtenissen die één dag van onze planeet tekenen. De tekst, maar ook de voorstelling, bieden de illusie van een coherente lezing, maar verhelen niet dat die van toeval aan elkaar hangt. Boon suggereert zo dat de schier onmogelijke opgave om één dag in een caleidoscopische blik te vangen geslaagd is, was het niet dat de programmatekst daar twijfel over zaait. 'Kunnen we wel vertrouwen op wat de kranten ons vertellen? Wie bepaalt de blik waarmee we naar de wereld kijken? Vallen verschillende visies samen te brengen? Of leven we allemaal in (te) zeer gescheiden werelden?'

Desondanks spat deze nieuwszeepbel net niet uit elkaar. '21.02.2021: De wereld in één dag, één dag in de wereld' toont de meerstemmigheid en diversiteit van één dag op een manier die opvallend onopvallend echo's, analogieën, parallellen en dwarsverbanden tussen al het gebeurde aanstipt. Aan de toeschouwer om de rode draad of draden in dit feitenfestijn te ontwaren. Dat die feiten naar het anekdotische neigen is misschien niet zo vreemd, want de kranten waar deze voorstelling op gebaseerd is staan vol met nietszeggende en vaak snel vergeten nieuwskluchtjes.